

Miks mõne maja ehitamise lugu
jõuab ajalehe esiküljele?

Jüri Saar
Tartu Postimees

Tartu Postimees

NELJAPÄEV, 29. SEPTEMBER 2016

PEATOIMETAJA LAURI HUSSAR, TARTU TOIMETUSE EHT TINA REINART

SALEK I. SÕOJA, TARTU; TELEFON 739 0300, E-POST TARTU@POSTIMEES.EE

NR 173 (4587)

VALJANGIA AS POSTIMEES GRUPPI, REKLAM 739 0300, KOLKANNE 644 2525

FOTO: EERO VABAMÄGI

**EESTI
RAHVA
MUUSEUM
AVAB UKSED**

Kumb pilt tundub absurdsem: kas see, kus tagurpidimaja eestvedaja Kuldar Leis seisab küll jalad maa poole, ent kööginööbel ja külmik on pea peale keeratud, või hoopis see, kus köök on nagu köök ikka, aga mees kõigis eirab gravitatsiooni? Oige vastuse annab aknast paistev vaade, kus õnneks kõik on õigesti.

S. X. KRISTIAN TELEMÄA

MAJAS, KUS KÕIK ON TAGURPIDI, HAKKAD ISEENDASKI KAHTLEMA

MARI-LIIS PINTSON
marliis.pintson@postimees.ee

Tagurpidimaja Raadi ERMi vahetus läheduses püüdnuks külalastajatele ukseid avama juba enne jaanipäeva. Ent majas, kus kõik on pea peale pööratud, ei saa ka esialgu väli

ja hõigatud avamisega surmotsiselt suhtuda.

Veel läinud nädalal silisid traktorid maja ümbruse pinnast, sest juunikuu lakkamatud vihmavalangid olid sealse hoovi muutnud mudamillikaks, nii et tallek aega ei saanud rasketehnikat sinna peale lasta. Ka siseviimistlus ja möbleerimine on veel pooleli.

Tagurpidimaja projekti üks eestvedajaid Kuldar Leis sõnas, et loodeavasti saab maja paari nädalaga sedavõrd valmis, et võiks esimestele külalastajatele ukseid avada. Ehitajatel on praegu tegu, et viisakalt ära öelda kõigile turistidele, kes maja juurde uudistama tulevad ja tahaks ka sisse astuda.

Seinaääri mööda

Selleks, et teas mitte ära määrada valgeid lagiid, mis tegelikult on pörandad, tuleb maja juurde jalutada mööda metallist röövikteed. Nii kukub suurem murest järeleõeldelt maha enne, kui poadpööritava maja teise korruse rõduaknast sisse astuda. Teine korrus on selle maja puhul mudugi esimene.

Kõige poadpööratavamad ongi esimesed sammud selle kummalises majas, mil-

letaolis on küll mitjalgi maailmas, ent lähim neist asub teadaolevalt Leedus Palangas. Vähe sellest, et maja on pea peale pööratud, on see ka väikese murga all kaldud, nii et hoonese astudes tahaks tasakaalu säilitamiseks end esimese hooega vastu seina suruda.

«Kui mujal turismiobjektidel on tihti pildistamine keelatud, siis siin on see lausa kohustuslik,» rääkis Kuldar Leis, kes lisaks Põlva vallavolikogu esimehe ameti pidamiseks kuulub ka Pärnumaal asuva Letemaa investoorite ringi. Just kaamerasilma läbi saab majas lüüa absurdseid pilte sellest, kuidas inimesed kõnnivad pea alaspidi laes ja eiravad gravitatsiooni.

Ainus, mis selles majas loodus on ja aitab hetkeks reaalsusse tagasi tulla, on trepp, sest Leis sõnul ajaks mitut pidi kaldus trepp inimloomuse ehk lüüga suure segadusse.

Et majas viibimine paneb pea korralikult ringi käima

ja röövib külalastajalt tasakaalu, pole siia tulla lubatud joores inimestel. Epileptikud ja need, kel merehaiguse kalduvus, peaksid ise hindama, kas julgevad või tohivad seda retke ette võtta. Ka kontsakindad võiks sellesse maja tulles koju jätta.

Väikesed rühmad

OÜ Peapeal võitis oma tagurpidimaja plaaniga läinud aastal ideevõistluse, mille Tartu linnavalitsus korraldas Roosi 84 krundi kohta. Kuldar Leisi sõnul on neil linnaga sõlmitud kinnistu hoonestusõiguse leping 30 aastaks.

Turismiatriksiooniks ehitatud maja juures on ka eraldi haldishoone, kust saab majakülastuseks pileteid osta. Korraga lubatakse maja parkimend inimest, kuna ülerahvastatud hoones hakkaksid nad üksteist segama. Misi hinnaga piletid

Selles majas on lisaks avatud köögiiga elutoale ja vanaa toale esimesel korrusel (mis tegetikult on teine korrus) ka vanemate magamistuba ning lastetuba ärkikorrusel.

miuki lähevad, Leis aga praegu veel ei avalikustanud.

Tagurpidimaja on projekteerinud arhitekt Indrek Taurkar, kes on ise selles ettevõttes ka osanik.

Maja sisekujunduse tegi Eliina Freimuth ning hoonet peamine ehitaja on OÜ Q-Haus.

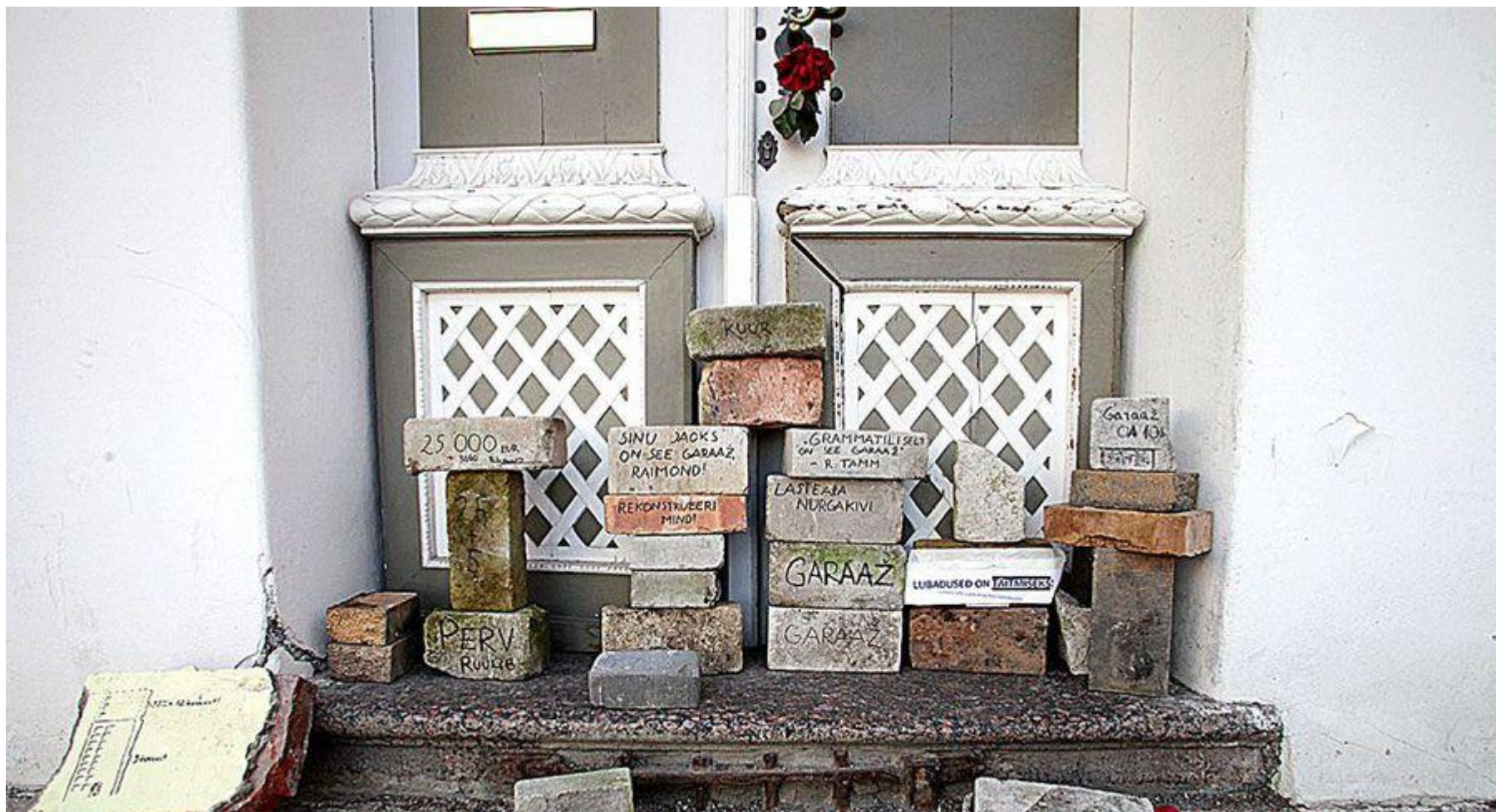
Kauni disainiga köögitehnika juures reedavad rippvaad juhtmöö, et midagi on pildil valesti.

Tagurpidimajas on kraanikausid nagu igas kodus, ent vett neist ei tule. Seda, kuidas saaks kraanist tulev vee alt ülespoole voolama panna, pole tegijad veel välja nuputanud.

Ehitajatel on praegu tegu, et viisakalt ära öelda kõigile turistidele, kes maja juurde uudistama tulevad.

Üleeile õhtul kuhjasid supilinased raekoja trepile hulga telliseid, millele oli kirjutatud näiteks «Grammatiliselt on see garaaž. R. Tamm» ja «Sinu jaoks on see garaaž, Raimond!». | FOTO: Kristjan Teedema

Uudis ennekõike

- värskus
- mõjukus
- lähedus
- ebatavalisus
- konflikt
- prominentide osalus
- päevakajalisus

Uudise mitu palet

- avalikkusele oluline info
- meelelahutuslik materjal
- igapäevaelu kõnekas juhtum

Vaatame lehte lähemalt

- Tartu Postimehe esiküljele oli juunist oktoobrini 9 uudist majast või ehitisest:
 - Remont ülikooli raamatukogus, ülikooli spordihoone, Jõgeva gümnaasiumis, turuhoones, maavalitsuse maja saatus, külmajaama auhind, Lina tänava haigla põlemine, maavalitsuse maja saatus, ujuv ristimismaja
- Mitte ühtegi uudist planeeringutest

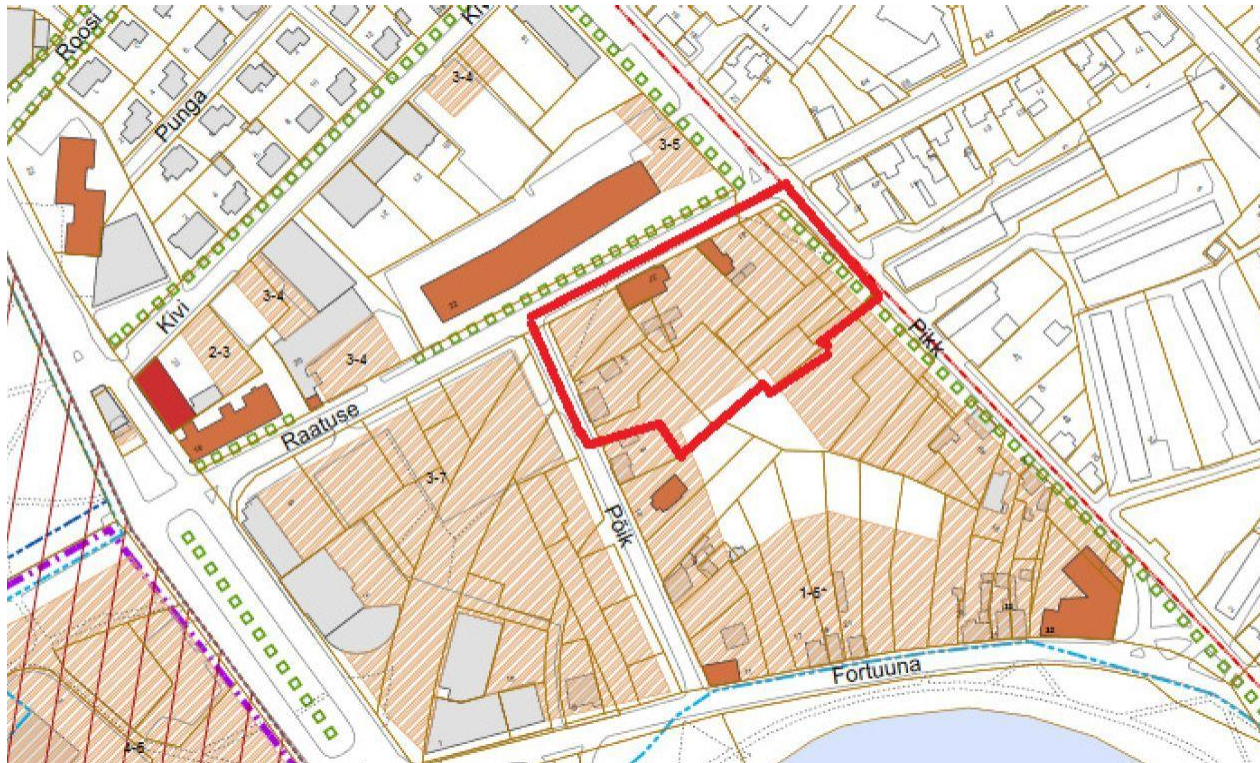
Mis olid muud teemad?

- haldusreform
- valimised
- oakasvatuse jõuline levik
- 105-aastane memm
- Atlantise pankrot
- korrupsiooniskandaal
- ebamugavad bussipaviljonid
- Elistvere loomapargi uued asukad
- ERMi kahtlane toiduäri

Muud kaalutlused

- Inimene ennekõike
- Lugu loeb
- Mida me näitame?
- Kas me jõuame?
- Kas see pole mitte liiga kollane?
- Kes teeb?
- Aga mis meil veel on?
- Millest õhtul grilli ääres räägitakse?

Jah, mida me näitame?

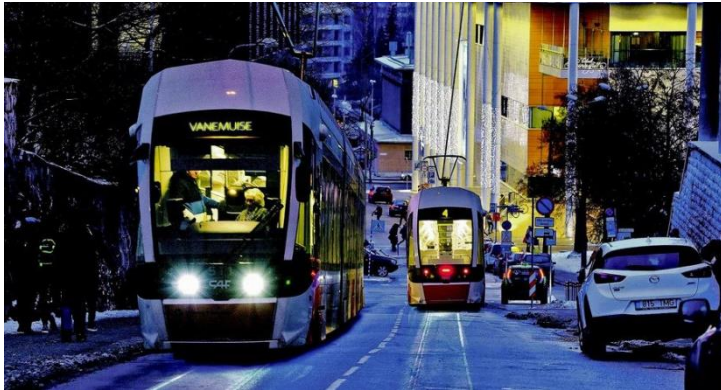
O.Lutsu nimelise Tartu linna keskraamatukogu direktor Asko Tamme lugemas raamatut kohal, kuhu linn kavandab raamatukogu ja kunstimuuseumi ühishoonet. | FOTO: Margus Ansu

- Linnaraamatukogu ja Tartu kunstimuuseumi uushoone mõtmetest annavad aimu planeeringule lisatud vaated. Kujutatud on hoone maksimaalne võimalik suurus, mitte selle arhitektuurne nägu, mis selgub arhitektuurivõistlusel. Uushoone ei tarvitse ka tulla punane. | Eesti Veeprojekt

Mis jäi kõlama üldplaneeringust

- Tähtvere sild versus puhkeala
- Südalinnas algab pargiraiumine
- Tramm tuleb
- Rattaliikluse kitsaskohad

...kas muud ei olnudki?

TRAMMITEE PÕHIVARIANT
TRAMMITEE TEINE VARIANT
TRAMMITEE RAUDTEEJAAMA PÖÖE

TRAMMITEE PIKKUS
PUNAKESGÄ MÄRKIGI põhitras on joonel 8,97 km, millest tagasihoidlikohad (kus on üheltajaline tee) on 1,44 km.
LILLAGA MÄRKIGI teine trass, mis lõpeks Lõunakeskuses, on umbes 0,7 km lühem.

RAJA TÄNAVA piirkonnas ja liini lõppu on mitu lüüdet, mis muudab sead, kas lõpetada liin Lõunakeskuse juures või Ränilinnas. Seal tuleb aga lahendada ka suure maantagise ristumise küsimus.

MAARJAMÕISA võiks tramm jõuda Lembitu tänava kaudu, mõeldakse poliitlikult ja Nooruse tänavaani jõuda Puusepa tänava vanade kilimilüühoonete vahelt läbi pargi. Teine võimalus oleks Vambola ja Ülikooli ühes linnakus oleva Otsvaldi tänava kaudu.

TRAMM PEAB ÜHENDAMA kõige tähtsamad sõidukohti linnas. Keskmise tuleb sõida mugava, tiheda ja kire ühistranspordiga ühel poole peamise elurajooni Annelinnaga ja teisalt olulise kompleksiga Maarjamõisa kaudu, kuhu jäävad ka Tartu suurim kaubanduskeskus Lõunakeskus, bussijaam, lennavaatuse hooneid ja enamik teenusettevõtteid.

TRAMMITEE LAIUS ühe rõõpmeapari korral on arvestatud kahe meetri, kahe rõõpmeapari korral kolme, pööreel on ruumivajadus suurem.

TRAMMITEE PÄASEB **RAUDTEE ALI** läbi tunneli kaudu. Selleks tuleb lammutada kõrvale Lembitu 1b. Teise lahendus korral mitu kõrvahoonet samas piirkonnas.

VANEMUSE TÄNAVAS tähendaks trammitee autoliikluse piramist ja parkimise keelamist.

TRAMMILINIST KUNI 300 MEETRI kaugusele jäävad raudteejaam, kliinikumid hooneid, Ülikooli Maarjamõisa linnak, teatrihooned, kaubanduskeskused Eedeni, Lõunakeskus ja Annelinna Prisma. Trammiteest kuni 300 meetrit jäävad Ülikooli peahoone, A. Le Coqi spordihoone ja peaaegu kogu Annelinna elamurajoon.

TRAMMITEE EI TOHI üldjuhul olla tavapäraselt autoliikluse, mis kaotab trammile kui kire transpordivahendi eelise. Lubatud oleks endistelt autode juuredepaasid kuni 100 meetri. Nii tuleks põhilahenduse korral sulgeda tavapärase autoliikluse Vanemuse, Lembitu ja Nooruse tänavad ning mõnel juhul ka ühendusteel Annelinnas.

KESKLINNAS on valida, kas ületada jõge Turusilla juures, siis jõuaks tramm bussijaama ette, või üle tuleksse Holmi silla, siis jõuaks tramm turuhoone ette. Esimesel juhul tuleks Soola tänavas trammile eelise andmiseks muud liiklust piirata ja Turu tänavast loovutada trammile sõidurajad. Teisel juhul läheks trammitee Fortuuna kaldapalee kaudu.

SÕPRUSE PUIESTEE JA KESKLINNA vahelises lõigus on küsimus, kas tramm võiks olla ühel või teisel pool Pikka tänavat. Elamuine pool oleks see loetavalt inimestele paremini kättesaadav. Liini toomisega Anne või Uue tänava kaudu tekiks ristmiklik probleem pöördelaudistega ja tuleks maju lammutada.

ANNELINNAS on punasega märgitud liini nn põhivariandi ümber rõhkem etanikke ja koole. Aritegevus on pigem alpool Kaldatäe ja see ongi teise variandi põhendus. Annelinnas tramm muajut läbi ei mahus ja jaama tänava ääres on juba vähem kasutajaid. Lõpp-peatus **MÕNSAVANES** on ka busside lõpp-peatus ja sin on võimalus rajada «pargi ja reisi»-parkla.

TRAMMI IDEE TOETAJ Maasikaarhitekt ja planeerija Heiki Kalberg ütles, et tema meelest autoliiklusest Hõbi pakuvad linnavariandid linna väga hästi. Hõbi põhilini üks ots oleks Annelinna Prisma juures, liin kulgeks mööda Anne jalakäijate kaard Soõpruse puistesteni, sealt Pikka tänavani ja lõpuks Annelinna. Vanemuse tänavat ei võetaks üldse. Täppsemini saab järele ajada kaardil.

VAIKE PROBLEEM on selles, et päris raudteejaama ette tramm liinidaru ehitamata ei jõuaks, kuid põhitras peatus jääks kõigest 260 meetri kaugusele. Kui tramm ületaks Emajõe mitte Turusilla juures, aga tulevase Holmi silla kaudu, jääks bussijaam liinist paar sada meetrit kõrvale.

VÄIKESSED KAHJUD Hõbi on liini sõltumatu normaativsed pöördelaudist arvesse võttes ja jõudnud järeldusele, et trammitee mahus ära võrdlemise võttes kaldujale. Et see mahus Anne tänavat sõidutee kõrvale, autoliiklusest lahuse olemine, tuleb seal lammutada üks eramu ja veel tuleks mahutõtta teine linnas otsa Lembitu tänavas üks garaaz.

Kui trammidil teha Tartu

JURI SAAR
 jtsaar@postimees.ee

artu trammile idee ei tarvitse olla unopuia, sest võta oleks selle teoks saamistest väga paljudel, ja isegi kui liinil endal sissuhoobid, küsijaie ja rutturite alad, ei ole nende meeldest samuti ületatava küsimus, kes muudet liinidest on rääkida, kas tramm läbiks ka rahvarohkaid välakuid.

Küll mõnivanad nad, et Vanemuse, Nooruse ja näleks Rana tänaval tule autoliiklust kaitseks tõmmata, ka parkimist. Teisalt aga ongi trammitee mõtte pakkuda autoliiklusele alternatiiv – see ataks kiirelt ja mugavasti kohale.

Kus on peatused? Hõbi ei oska veel vastata küsimusele, kui kilmeit võiks trammilgi ühest linnas peatusi jouda, sest peatused asukohtade ja huljaga ei ole tegeledud, ka mõjutab vastust see, millistes kavandatakse trammiliin.

Küll ütles ta, et tramm võiks end kanda võtta suure haaava võimalikult palju kasutajatehmi ja teenusepakkujaid, samas leida trammitee koht, kus trammiliinuks võimalikult vähe peatusi kokku autoliiklusega, mis tippundidel võib hakata trammide liikumiskilust vihindama.

Hõbi pakkus ka alternatiivi, mis erineb pigem varitassioonide, ideestik jääb samaks. Trammide ideed toetab maastikuarhitekt ja planeerija Heiki Kalberg ütles, et tema meelest autoliiklusest Hõbi pakuvad linnavariandid linna väga hästi. Hõbi põhilini üks ots oleks Annelinna Prisma juures, liin kulgeks mööda Anne jalakäijate kaard Soõpruse puistesteni, sealt Pikka tänavani ja lõpuks Annelinna. Vanemuse tänavat ei võetaks üldse. Täppsemini saab järele ajada kaardil.

«Ühine on kuvandi» Hõbi «ei saa salata, et tramm kuulub nüüdisaegse ülikoolilinnakuvandi jaardre. Olme arutamisel ainult funktsionaalsed ja majandusliku ooa, aga sellel on ka suur emotsionaalne kaal.» Hõbi usub ka, et tramm peaks olema kiirem ja usaldusväärsem kui buss, sest graafikus püsimisele on sel vähem takistusi. Kalberg lisas, et mujal maailmas on paljudes paikades hooldustest selle eest, et ühisõidukitel, eriti aga trammidel, oleks lihtsam eeliseosus.

Hõbi saatis oma ettepaneku trammiliini ning hiljem ka Hopka ja Kaad haruldaselt rajamise kohta linnavalitsusse aasta lõpul ning linnavalitsuse kavatses trammiliinidriki kaard. Tartu uues sõidulatareerimis, mis peaks selle aasta esimeses pooles jõudma avalikule väljapanekule.

Planeerijad Mart Hõbi (paremal) ja Heiki Kalberg tutvustasid Tartu trammide ideid eelmisel nädalavalitusel lehefotoitusena. SALLI ANGLAK

KIIRE ÜHENDUS LÄBI LINNA. Väija pakutud Tartu esimene trammiliin ühendab bussijaama, raudteejaama, teatri, raamatukogu, turu, koolid ja kaubanduskeskused.

Tartu trammile idee toetajad: tramm kuulub nüüdisaegse ülikoolilinna kuvandi juurde

Detailplaneering, kui jube sõna!

- Hoone absoluutkõrgus on 59 meetrit
- Valdav on perimetraalne hoonestus
- Poolperimetraalne hoonefront jätkub sillani
- Tänavale avaneb aktiivne hoonefront
- Kaardistame linnaruumis inimeste liikumist

Loetuimad ajalehed

(tuhandetes)

- Eesti Päevaleht 95,9
- Postimees 259,1
- Õhtuleht 206,7
- Äripäev 56,6
- Tartu Postimees 66,5
- Eesti Ekspress 128,7
- Maaleht 175,5
- Linnaleht 139,2

EALLi lugejauuring 2017 I kv

Veel arve

- Tartu Postimehe veebi viimase viie kuu keskmine unikaalsete külastuste arv nädalas on olnud 136 113.
- Parimal nädalal oli 237 550 külastust.
- Postimehe veebis umbes 1,2 miljonit unikaalset kasutajat.
- Postimehel umbes 45000 tellijat.
- Tartu Postimehel umbes 15000.

Lugu pooleli jätta on imelihtne

- 10 protsenti loo lugemist alustanutest jõuab lugemisega lõpuni.
- 50 protsenti lugejatest katkestab lugemise hiljemalt pärast teist lõiku.
- Enim loetud on koomiks ja horoskoop.
- Kõige vähem loetakse arvamuskülge.

Tänan!

